

Euroopan unionin
neuvosto

Bryssel, 30. kesäkuuta 2023
(OR. en)

11155/23

ECOFIN 679
UEM 213
SOC 504
EMPL 355
COMPET 699
ENV 778
EDUC 291
RECH 323
ENER 414
JAI 926
GENDER 155
ANTIDISCRIM 149
JEUN 193
SAN 430

ILMOITUS

Lähtettäjä:	Neuvoston pääsihteeristö
Vastaanottaja:	Pysyvien edustajien komitea / Neuvosto
Ed. asiak. nro:	9849/1/23 REV 1
Kom:n asiak. nro:	COM(2023) 623 final
Asia:	NEUVOSTON SUOSITUS Romanian vuoden 2023 kansallisesta uudistusohjelmasta sekä samassa yhteydessä annettu Romanian vuoden 2023 lähentymisohjelmaa koskeva neuvoston lausunto

---

Valtuuskunnille toimitetaan oheisena edellä mainittu, komission ehdotukseen COM(2023) 623 final perustuva, neuvoston ja Eurooppa-neuvoston käsittelemä ehdotus neuvoston suositukseksi.

NEUVOSTON SUOSITUS

annettu ... päivänä ...kuuta ...,

Romanian vuoden 2023 kansallisesta uudistusohjelmasta sekä samassa yhteydessä annettu Romanian vuoden 2023 lähentymisohjelmaa koskeva neuvoston lausunto

EUROOPAN UNIONIN NEUVOSTO, joka

ottaa huomioon Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen ja erityisesti sen 121 artiklan 2 kohdan ja 148 artiklan 4 kohdan,

ottaa huomioon julkisyhteisöjen rahoitusaseman valvonnan sekä talouspolitiikan valvonnan ja yhteensovittamisen tehostamisesta 7 päivänä heinäkuuta 1997 annetun neuvoston asetuksen (EY) N:o 1466/97¹ ja erityisesti sen 9 artiklan 2 kohdan,

ottaa huomioon makrotalouden epätasapainon ennalta ehkäisemisestä ja korjaamisesta 16 päivänä marraskuuta 2011 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 1176/2011² ja erityisesti sen 6 artiklan 1 kohdan,

ottaa huomioon Euroopan komission suosituksen,

ottaa huomioon Euroopan parlamentin päätöslauselmat,

---

¹ EYVL L 209, 2.8.1997, s. 1.

² EUVL L 306, 23.11.2011, s. 25.

ottaa huomioon Eurooppa-neuvoston päätelmät,

ottaa huomioon työllisyyskomitean lausunnon,

ottaa huomioon talous- ja rahoituskomitean lausunnon,

ottaa huomioon sosiaalisen suojelun komitean lausunnon,

ottaa huomioon talouspoliittisen komitean lausunnon,

sekä katsoo seuraavaa:

- (1) Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2021/241³, jolla perustettiin elpymis- ja palautumistukiväline, jäljempänä 'tukiväline', tuli voimaan 19 päivänä helmikuuta 2021. Tukivälineestä tarjotaan jäsenvaltioille rahoitustukea uudistusten ja investointien toteuttamiseen, eli kyse on unionin rahoittamasta finanssipoliittisesta elvytyksestä. Eurooppalaisen ohjausjakson ensisijaisten tavoitteiden mukaisesti tukivälineellä edistetään taloudellista ja osallistavaa elpymistä sekä kestävien ja kasvua edistävien uudistusten ja investointien toteuttamista, erityisesti sellaisten uudistusten ja investointien toteuttamista, joilla tuetaan vihreää ja digitaalista siirtymää sekä vahvistetaan jäsenvaltioiden talouksien häiriönsietokykyä. Tukiväline auttaa myös vahvistamaan julkista taloutta ja vauhdittamaan kasvua ja työpaikkojen luomista keskipitkällä ja pitkällä aikavälillä, parantamaan unionin alueellista yhteenkuuluvuutta ja tukemaan Euroopan sosiaalisten oikeuksien pilarin täytäntöönpanon jatkamista. Tukivälineen mukainen enimmäisrahoitusosuus jäsenvaltiota kohti päivitettiin 30 päivänä kesäkuuta 2022 asetuksen (EU) 2021/241 11 artiklan 2 kohdan mukaisesti.

---

³ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2021/241, annettu 12 päivänä helmikuuta 2021, elpymis- ja palautumistukivälineen perustamisesta (EUVL L 57, 18.2.2021, s. 17).

- (2) Komissio hyväksyi 22 päivänä marraskuuta 2022 vuotuisen selvityksen kestävästä kasvusta 2023; tämä käynnisti vuoden 2023 talouspolitiikan koordinoinnin eurooppalaisen ohjausjakson. Eurooppa-neuvosto hyväksyi 23 päivänä maaliskuuta 2023 vuotuisen kestävä kasvun selvityksen 2023 painopisteet, jotka keskittyvät kilpailukykyisen kestävyuden neljän ulottuvuuden ympärille. Lisäksi komissio antoi 22 päivänä marraskuuta 2022 asetuksen (EU) N:o 1176/2011 perusteella laadittavan varoituskonetta koskevan kertomuksen 2023, jossa se katsoi, että Romania kuuluu niihin jäsenvaltioihin, joissa saattaa olla epätasapainoja tai niiden uhka. Sen vuoksi tarvitaan perusteellinen tarkastelu. Komissio antoi suosituksen euroalueen talouspolitiikkaa koskevaksi neuvoston suositukseksi sekä ehdotuksen vuoden 2023 yhteiseksi työllisyysraportiksi, jossa analysoidaan työllisyyspolitiikan suuntaviivojen ja Euroopan sosiaalisten oikeuksien pilarin periaatteiden täytäntöönpanoa. Neuvosto hyväksyi suosituksen euroalueen talouspolitiikasta⁴, jäljempänä 'euroaluetta koskeva vuoden 2023 suositus', 16 päivänä toukokuuta 2023 ja yhteisen työllisyysraportin 13 päivänä maaliskuuta 2023.
- (3) Unionin talouksien häiriönsietokyky on osoittautunut erinomaiseksi, mutta geopoliittisen tilanteen vaikutus on edelleen negatiivinen. Samalla kun unioni pysyy vakaasti Ukrainan rinnalla, sen talous- ja sosiaalipolitiikassa keskitytään lyhyellä aikavälillä vähentämään energiasokkien negatiivista vaikutusta haavoittuvassa asemassa oleviin kotitalouksiin ja yrityksiin sekä keskipitkällä aikavälillä jatkamaan toimia vihreän ja digitaalisen siirtymän toteuttamiseksi, kestävä ja osallistavan kasvun tukemiseksi, makrotalouden vakauden turvaamiseksi ja häiriönsietokyvyn parantamiseksi. Lisäksi keskitytään vahvasti unionin kilpailukykyyn ja tuottavuuden parantamiseen.

---

⁴ Neuvoston suositus, annettu 16 päivänä toukokuuta 2023, euroalueen talouspolitiikasta (EUVL C 180, 23.5.2023, s. 1).

- (4) Komissio antoi 1 päivänä helmikuuta 2023 tiedonannon ”Vihreän kehityksen teollisuussuunnitelma nettonollan aikakaudelle”, jäljempänä ’Vihreän kehityksen teollisuussuunnitelma’. Vihreän kehityksen teollisuussuunnitelman tavoitteena on parantaa unionin nettonollateollisuuden kilpailukykyä ja tukea nopeaa siirtymistä ilmastoneutraaliuteen. Se täydentää käynnissä olevia Euroopan vihreän kehityksen ohjelmaan ja REPowerEU-suunnitelmaan kuuluvia toimia. Sen tavoitteena on myös luoda suotuisampi ympäristö, jotta voidaan lisätä unionin kunnianhimoisten ilmastotavoitteiden saavuttamiseksi vaadittavien nettonollateknologioiden ja tuotteiden tuotantokapasiteettia unionissa sekä varmistaa kriittisten raaka-aineiden saatavuus muun muassa monipuolistamalla hankintoja, hyödyntämällä jäsenvaltioiden geologisia luonnonvaroja asianmukaisesti ja maksimoimalla raaka-aineiden kierrätys. Vihreän kehityksen teollisuussuunnitelma rakentuu seuraavien neljän pilarin varaan: ennakoitava ja yksinkertaistettu sääntely-ympäristö, rahoituksen saannin nopeuttaminen, osaamisen parantaminen ja avoin kauppa häiriönsietokykyisten toimitusketjujen luomiseksi. Komissio antoi lisäksi 16 päivänä maaliskuuta 2023 tiedonannon ”EU:n pitkän aikavälin kilpailukyky vuoden 2030 jälkeen”, jonka perustana on yhdeksän toisiaan vahvistavaa tekijää ja tavoite pyrkiä luomaan kasvua edistävä sääntelykehys. Tiedonannossa määritetään ensisijaisia politiikkoja, joilla pyritään aktiivisesti saamaan aikaan unionin ja sen jäsenvaltioiden pitkän aikavälin kilpailukykyä edistäviä rakenteellisia parannuksia, oikein kohdennettuja investointeja ja sääntelytoimia. Jäljempänä esitettävillä suosituksilla edesautetaan kyseisiin ensisijaisiin politiikkoihin liittyviä toimia.

- (5) Vuonna 2023 talouspolitiikan koordinoinnin eurooppalainen ohjausjakso kehittyi edelleen tukivälineen täytäntöönpanon mukaisesti. Elpymis- ja palautumissuunnitelmien täytäntöönpano kaikilta osin on edelleen olennaisen tärkeää eurooppalaisen ohjausjakson mukaisen politiikan ensisijaisten tavoitteiden saavuttamisen kannalta, koska suunnitelmat kytkeytyvät kaikkiin viime vuosina annettuihin asiaankuuluviin maakohtaisiin suosituksiin tai merkittävään osaan niistä. Vuosien 2019, 2020 ja 2022 maakohtaiset suositukset ovat yhtä lailla tärkeitä tarkistettaessa, päivitettäessä tai muutettaessa elpymis- ja palautumissuunnitelmia asetuksen (EU) 2021/241 14, 18 ja 21 artiklan mukaisesti.
- (6) Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksella (EU) 2023/435⁵, jäljempänä 'REPowerEU-asetus', joka annettiin 27 päivänä helmikuuta 2023, pyritään nopeassa tahdissa poistamaan unionin riippuvuus Venäjältä tuotavista fossiilisista polttoaineista. Tällä tavoin edistetään energiaturvallisuutta ja unionin energiahuollon monipuolistamista sekä lisätään samalla uusiutuvien energialähteiden käyttöönottoa, energian varastointikapasiteettia ja energiatehokkuutta. REPowerEU-asetuksessa jäsenvaltioille annetaan mahdollisuus lisätä kansallisiin elpymis- ja palautumissuunnitelmiinsa uusi REPowerEU-luku, jotta ne voivat rahoittaa keskeisiä uudistuksia ja investointeja, jotka auttavat saavuttamaan REPowerEU-tavoitteet. Kyseiset uudistukset ja investoinnit auttavat myös parantamaan unionin nettonollateollisuuden kilpailukykyä, kuten Vihreän kehityksen teollisuussuunnitelmassa hahmotellaan, ja niiden energiaan liittyvien maakohtaisten suositusten noudattamista, joita jäsenvaltioille on annettu vuonna 2022 ja annetaan tarvittavilta osin myös vuonna 2023. REPowerEU-asetuksessa otetaan käyttöön uusi rahoitustuen luokka, jota ei makseta takaisin; tuki asetetaan jäsenvaltioiden saataville elpymis- ja palautumissuunnitelmiin kuuluvien uusien energiaan liittyvien uudistusten ja investointien rahoittamiseksi.

---

⁵ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2023/435, annettu 27 päivänä helmikuuta 2023, asetuksen (EU) 2021/241 muuttamisesta elpymis- ja palautumissuunnitelmien REPowerEU-lukujen osalta sekä asetusten (EU) N:o 1303/2013, (EU) 2021/1060 ja (EU) 2021/1755 ja direktiivin 2003/87/EY muuttamisesta (EUVL L 63, 28.2.2023, s. 1).

(7) Komissio hyväksyi 8 päivänä maaliskuuta 2023 tiedonannon, jossa annetaan finanssipoliittista ohjausta vuodeksi 2024, jäljempänä '8 päivänä maaliskuuta annettu tiedonanto'. Sillä pyritään tukemaan jäsenvaltioiden vakaus- ja lähentymisohjelmien valmistelua ja sitä kautta vahvistamaan politiikan koordinoitua. Komissio muistutti, että vakaus- ja kasvusopimuksen yleisen poikkeuslausekkeen soveltamisesta luovutaan vuoden 2023 lopussa. Vuosiksi 2023 ja 2024 komissio vaati finanssipolitiikkaa, jolla varmistetaan keskipitkän aikavälin velkakestävyys ja lisätään potentiaalista kasvua kestäväällä tavalla, ja kehotti jäsenvaltioita esittämään vuoden 2023 vakaus- ja lähentymisohjelmissaan, miten niiden finanssipoliittisilla suunnitelmilla varmistetaan, että perussopimuksessa asetettua 3 prosentin viitearvoa suhteessa bruttokansantuotteeseen (BKT) noudatetaan ja varmistetaan uskottava ja jatkuva velan vähentäminen tai velan pitäminen maltillisella tasolla keskipitkällä aikavälillä. Komissio myös kehotti jäsenvaltioita luopumaan asteittain kansallisista finanssipoliittisista toimenpiteistä, joita on otettu käyttöön kotitalouksien ja yritysten suojelemiseksi energian hintasokilta, alkaen vähiten kohdennetuista toimenpiteistä. Se totesi, että jos tukitoimenpiteitä on tarpeen jatkaa energian hintojen uusien nousupaineiden vuoksi, jäsenvaltioiden olisi kohdennettava tällaiset toimenpiteet haavoittuviin kotitalouksiin ja yrityksiin paremmin. Komissio totesi, että julkista taloutta koskevat suositukset kvantifioitaisiin ja eriytettäisiin. Lisäksi, kuten linjauksista EU:n talouden ohjausjärjestelmän uudistamiseksi 9 päivänä marraskuuta 2022 annetussa komission tiedonannossa ehdotetaan, julkista taloutta koskevat suositukset laadittaisiin nettomääräisten perusmenojen pohjalta. Komissio suositti, että kaikki jäsenvaltiot edelleen suojaavat kansallisesti rahoitetut investoinnit ja varmistavat tukivälineen ja muiden unionin varojen tuloksellisen käytön, ottaen huomioon erityisesti vihreään ja digitaaliseen siirtymään sekä selviytymiskykyyn liittyvät tavoitteet. Komissio totesi aikovansa ehdottaa neuvostolle alijäämäperusteisten liiallisia alijäämiä koskevien menettelyjen käynnistämistä keväällä 2024 vuoden 2023 toteutumatietojen perusteella ja voimassa olevia säännöksiä noudattaen.

- (8) Komissio esitti 26 päivänä huhtikuuta 2023 lainsäädäntöehdotuksia, joilla unionin talouden ohjausjärjestelmää koskevat säännöt uudistetaan kattavasti. Ehdotusten keskeisenä tavoitteena on vahvistaa julkisen velan kestävyyttä ja edistää kestävää ja osallistavaa kasvua kaikissa jäsenvaltioissa uudistusten ja investointien avulla. Komission ehdotusten tavoitteena on parantaa kansallista sitoutumista, yksinkertaistaa ohjausjärjestelmää ja lisätä keskipitkän aikavälin painotusta sekä vahvistaa ja johdonmukaistaa toteuttamisen valvontaa. Suuntaviivoista EU:n talouden ohjausjärjestelmän uudistamiseksi 14 päivänä maaliskuuta 2023 annettujen neuvoston päätelmien mukaisesti tavoitteena on, että lainsäädäntötyö saadaan päätökseen vuonna 2023.
- (9) Romania toimitti 31 päivänä toukokuuta 2021 komissiolle kansallisen elpymis- ja palautumissuunnitelmansa asetuksen (EU) 2021/241 18 artiklan 1 kohdan mukaisesti. Komissio arvioi asetuksen (EU) 2021/241 19 artiklan nojalla elpymis- ja palautumissuunnitelman merkityksellisyyttä, vaikuttavuutta, tehokkuutta ja johdonmukaisuutta kyseisen asetuksen liitteessä V esitettyjä arviointia koskevia suuntaviivoja noudattaen. Neuvosto hyväksyi 3 päivänä marraskuuta 2021 päätöksen Romanian elpymis- ja palautumissuunnitelmasta tehdyn arvion hyväksymisestä⁶. Rahoituserien maksamisen ehtona on, että komissio on hyväksynyt asetuksen (EU) 2021/241 24 artiklan 5 kohdan mukaisesti päätöksen, jossa todetaan, että Romania on tyydyttävästi saavuttanut neuvoston täytäntöönpanopäätöksessä asetetut asiaankuuluvat välitavoitteet ja tavoitteet. Tyydyttävä saavuttaminen edellyttää, että edeltävien välitavoitteiden ja tavoitteiden saavuttaminen ei ole peruuntunut.

---

⁶ ST 12319/2021 ja 12319/2021 ADD 1.

- (10) Romania toimitti 11 päivänä toukokuuta 2023 vuoden 2023 kansallisen uudistusohjelmansa ja 10 päivänä toukokuuta 2023 vuoden 2023 lähentymisohjelmansa asetuksen (EY) N:o 1466/97 4 artiklan 1 kohdan mukaisesti. Ohjelmat on arvioitu yhdessä, jotta niiden keskinäiset yhteydet on voitu ottaa huomioon. Asetuksen (EU) 2021/241 27 artiklan mukaisesti vuoden 2023 kansallisessa uudistusohjelmassa otetaan huomioon myös Romanian puolivuositainen raportointi edistymisestä elpymis- ja palautumissuunnitelman täytäntöönpanossa.
- (11) Komissio julkaisi 24 päivänä toukokuuta 2023 Romaniaa koskevan vuoden 2023 maaraportin. Siinä arvioidaan Romanian edistymistä neuvoston vuosina 2019–2022 hyväksymien maakohtaisten suositusten noudattamisessa ja selvitetään, miten Romania on pannut elpymis- ja palautumissuunnitelman täytäntöön. Kyseisen analyysin perusteella maaraportissa yksilöidään puutteita sellaisten haasteiden osalta, joihin elpymis- ja palautumissuunnitelmalla ei vastata tai joihin vastataan vain osittain, sekä tuodaan esiin uusia ja kehittymässä olevia haasteita. Maaraportissa arvioidaan myös Romanian edistymistä Euroopan sosiaalisten oikeuksien pilarin täytäntöönpanossa, työllisyyttä, osaamista ja köyhyyden vähentämistä koskevien unionin yleistavoitteiden saavuttamisessa sekä Yhdistyneiden kansakuntien kestävän kehityksen tavoitteisiin pääsemisessä.

(12) Komissio on tehnyt asetuksen (EU) N:o 1176/2011 5 artiklan nojalla Romaniasta perusteellisen tarkastelun, jonka tulokset se julkaisi 24 päivänä toukokuuta 2023. Komissio päätteli, että Romanian makrotaloudessa on epätasapainoja. Sen haavoittuvuudet liittyvät erityisesti maksutaseeseen ja ovat yhteydessä suuriin julkisen talouden alijäämiin, minkä lisäksi ylikuumenemispaineet ovat lisääntyneet. Vaihtotaseen suuri alijäämä kasvoi huomattavasti covid-19-pandemian aiheuttaman taantumien jälkeen, ja se tekee taloudesta haavoittuvaisen ulkoisille rahoitushäiriöille. Jatkuvasti suuri vaihtotaseen alijäämä uhkaa painaa ulkomaisen nettovarallisuusarvoa vielä enemmän negatiiviselle puolelle. Ylikuumenemisen merkit ovat selvästi havaittavissa, ja pohjainflaatio on häiritsevästi korkea, palkkojen kasvu on selvästi kaksinumeroista, ja työttömyysaste on suhteellisen alhainen. Kustannuskilpailukykyindikaattorien odotetaan vakiintuvan, mutta rakenteelliset ongelmat ovat edelleen olemassa. Valuuttakurssi vaikuttaa olevan perustekijöiden edellyttämää tasoa korkeammalla tasolla, ja sitä hallinnoidaan edelleen tiukasti. Julkisen talouden alijäämä on ollut suuri jo useiden vuosien ajan, ja se on aiheuttanut suuren osan ylikysynnästä ja sitä seuranneista vaihtotaseen alijäämistä. Vaikka julkisen talouden alijäämän ennustetaan pienenevän, se on edelleen huomattava tänä ja ensi vuonna. Julkisen talouden alijäämän supistuminen vuonna 2022 johtui pääasiassa nimellisen BKT:n huomattavasta kasvusta, joka puolestaan perustuu pitkälti ylikuumenevaan kotimaiseen kysyntään. Riskipreemiot ja valtion lainakustannukset ovat huomattavasti korkeammat kuin pandemiaa edeltävinä vuosina. Maailmanlaajuisen likviditeettitilanteen jatkuvan kiristymisen vuoksi on tärkeää kääntää nykyiset suuntaukset. Tulevaisuudessa julkisen talouden sopeuttamisen olisi oltava ensisijainen keino saada kysyntä paremmin vastaamaan tarjontaa ja hillitä kotimaisia ja vaihtotaseen alijäämiä. Elpymis- ja palautumissuunnitelmaan sisältyvien vero- ja eläkeuudistusten täysimääräinen täytäntöönpano sekä liiallisia alijäämiä koskevan menettelyn mukaisten julkisen talouden tavoitteiden noudattaminen auttaisivat huomattavasti hillitsemään nykyistä dynamiikkaa.

(13) Neuvosto hyväksyi 3 päivänä huhtikuuta 2020 päätöksen (EU) 2020/509⁷ liiallisen alijäämän olemassaolosta Romaniassa, koska maa ei noudattanut alijäämäkriteeriä vuonna 2019. Neuvosto antoi 3 päivänä huhtikuuta 2020 myös suosituksen⁸ Romanian julkisen talouden liiallisen alijäämän tilanteen lopettamiseksi viimeistään vuonna 2022. Ottaen huomioon covid-19-pandemiaan liittyvän talouden toimeliaisuuden voimakkaan vähenemisen ja siihen liittyvän elpymistä tukevien finanssipoliittisten toimien tarpeen neuvosto antoi 18 päivänä kesäkuuta 2021 uuden suosituksen⁹ liiallisen alijäämän tilanteen lopettamiseksi Romaniassa vuoteen 2024 mennessä. Neuvosto suositti 18 päivänä kesäkuuta 2021 antamassaan suosituksessa, että Romania supistaisi julkisen talouden alijäämänsä 8,0 prosenttiin suhteessa BKT:hen vuonna 2021, 6,2 prosenttiin suhteessa BKT:hen vuonna 2022, 4,4 prosenttiin suhteessa BKT:hen vuonna 2023 ja 2,9 prosenttiin suhteessa BKT:hen vuonna 2024. Tämä vastasi nettomääräisten julkisten perusmenojen nimellistä kasvuvauhtia, joka oli 3,4 prosenttia vuonna 2021 ja 1,3 prosenttia vuonna 2022 ja joka on 0,9 prosenttia vuonna 2023 ja 0,0 prosenttia vuonna 2024. Tämä vastasi vuotuista rakenteellista sopeutusta suhteessa BKT:hen, joka on 0,7 prosenttia vuonna 2021, 1,8 prosenttia vuonna 2022, 1,7 prosenttia vuonna 2023 ja 1,5 prosenttia vuonna 2024. Suosituksessa, joka annettiin 18 päivänä kesäkuuta 2021, täsmennettiin myös, että kaikki satunnaiset voitot olisi käytettävä julkisen talouden alijäämän pienentämiseen ja että Romanian olisi varmistettava kansallisen finanssipoliittisen kehyksensä täysimittainen ja tehokas soveltaminen. Neuvosto totesi myös, että keskipitkän aikavälin finanssipoliittisen strategian onnistumisen varmistamiseksi on tärkeää tukea julkisen talouden vakauttamista kattavilla uudistuksilla.

---

⁷ Neuvoston päätös (EU) 2020/509, annettu 3 päivänä huhtikuuta 2020, liiallisen alijäämän olemassaolosta Romaniassa (EUVL L 110, 8.4.2020, s. 58).

⁸ Neuvoston suositus, annettu 3 päivänä huhtikuuta 2020, Romanian julkisen talouden liiallisen alijäämän tilanteen lopettamiseksi (EUVL C 116, 8.4.2020, s. 1).

⁹ Neuvoston suositus, annettu 18 päivänä kesäkuuta 2021, Romanian julkisen talouden liiallisen alijäämän tilanteen lopettamiseksi (EUVL C 304, 29.7.2021, s. 111).

- (14) Eurostatin vahvistamien tietojen mukaan Romanian julkisen talouden alijäämä, joka vuonna 2021 oli 7,1 prosenttia suhteessa BKT:hen, supistui 6,2 prosenttiin vuonna 2022, ja julkinen velka, joka vuoden 2021 lopussa oli 48,6 prosenttia suhteessa BKT:hen, supistui vuoden 2022 loppuun mennessä 47,3 prosenttiin. Tämä vastaa neuvoston vuodeksi 2022 suosittamaa julkisen talouden alijäämätavoitetta. Rakenteellinen sopeutus vuonna 2022 oli 0,4 prosenttiyksikköä suhteessa BKT:hen eli paljon vähemmän kuin suositeltu 1,8 prosenttiyksikköä suhteessa BKT:hen. Tämä edellyttää huolellista analyysia, joka perustuu menojen kasvulle asetettuun vertailuarvoon. Vuonna 2022 nettomääräisten perusmenojen kasvu (ilman kertaluonteisia toimenpiteitä ja tulopuolen finanssipoliittisia toimenpiteitä) oli 14,1 prosenttia eli suurempi kuin suositeltu 1,3 prosenttia. Rakenteellisen rahoitusaseman paraneminen lähes pysähtyi vuonna 2022, vaikka julkisen talouden tulot olivat huomattavasti odotettua suuremmat reaalisen BKT:n voimakkaan kasvun, korkean inflaation ja talouskasvun suotuisan koostumuksen ansiosta. Menopuolella julkisen sektorin palkkojen sekä tavaroiden ja palvelujen ostojen osuus nimellisestä BKT:stä laski osittaisen indeksoinnin ja ostoilta itse asetetun ylärajan vuoksi. Useimmat muut menoerät kasvoivat kuitenkin paljon suunniteltua nopeammin, mikä johtui osittain yllättävän korkeista inflaatioluvuista. Tämä viittaa siihen, että osa satunnaisista voitoista käytettiin suunniteltua suurempien menojen rahoittamiseen.

- (15) Julkisen talouden rahoitusasemaan ovat vaikuttaneet finanssipoliittiset toimenpiteet, joita on toteutettu energian hinnannousun taloudellisten ja sosiaalisten vaikutusten lieventämiseksi. Vuonna 2022 tällaisia finanssipoliittisia toimenpiteitä olivat muun muassa sähkön ja maakaasun tariffien hintakatot sekä kotitalouksille että muille kuin kotitalousasiakkaille. Niihin kuuluivat myös pienituloisille eläkeläisille maksettavat erityismaksut, pienituloisille kotitalouksille (eläkeläiset ja opiskelijat mukaan luettuina) tarkoitetut ruokakupongit sekä polttoainetuet. Kyseisten toimenpiteiden kustannukset kompensoitiin osittain verottamalla kotimaisten energiantuotantoyhtiöiden satunnaisia voittoja. Komissio arvioi, että kyseisistä toimenpiteistä julkiselle taloudelle vuonna 2022 aiheutuneet nettokustannukset olivat 0,4 prosenttia suhteessa BKT:hen. Julkisen talouden rahoitusasemaan ovat vaikuttaneet hieman myös Ukrainasta paenneille tarjotusta tilapäisestä suojelusta aiheutuneet kustannukset, joiden arvioidaan olleen 0,0–0,1 prosenttia suhteessa BKT:hen vuonna 2022.
- (16) Vuoden 2023 lähentymisohjelmaan sisältyvien julkisen talouden kehitysarvioiden perustana oleva makrotalouden skenaario on varovainen ja sen jälkeen komission kevään 2023 talousennustetta suotuisampi. Hallitus ennakoi reaalisen BKT:n kasvavan 2,8 prosenttia vuonna 2023 ja 4,8 prosenttia vuonna 2024. Komission kevään 2023 talousennusteessa puolestaan reaalisen BKT:n kasvu on 3,2 prosenttia vuonna 2023 ja 3,5 prosenttia vuonna 2024. Komission huomattavasti alhaisempi kasvuennuste vuodelle 2024 kuvastaa komission näkemystä rahapolitiikan kiristämisen viivästyneestä vaikutuksesta talouteen. Se kuvastaa myös komission näkemystä, jonka mukaan Romanian talous toimii tällä hetkellä lähellä potentiaalista tasoaan. Tämä vaikuttaa kohtuulliselta, kun otetaan huomioon korkea ja sitkeä pohjainflaatio ja suhteellisen alhainen työttömyysaste. Tämä rajoittaa mahdollisuuksia inflaatiota kiihdyttämättömään kasvuun.

- (17) Hallitus ennakoi vuoden 2023 lähentymisohjelmassaan julkisen talouden alijäämän supistuvan 4,4 prosenttiin suhteessa BKT:hen vuonna 2023, kuten neuvosto on suosittanut, kun se vuonna 2022 oli 6,2 prosenttia. Suuri vähennys perustuu suunniteltuun menojen hillitsemiseen, mukaan lukien julkisen sektorin työntekijöiden reaalityökorotusten merkittävä lasku, sekä joihinkin tuloja lisääviin toimenpiteisiin, kuten osinkoverokannan korottamiseen, mikroyritysjärjestelmässä sovellettavan alhaisen verokannan soveltamisen edellytyksenä olevan kynnysarvon alentamiseen ja tiettyjen tuotteiden arvonlisäverokannan korottamiseen. Vuoden 2023 lähentymisohjelman mukaan julkisen talouden velka, joka oli vuoden 2022 lopussa 47,3 prosenttia suhteessa BKT:hen, supistuu vuoden 2023 loppuun mennessä 47,1 prosenttiin.
- (18) Poliittisten toimenpiteiden, joita on toteutettu energian hinnannousun taloudellisten ja sosiaalisten vaikutusten lieventämiseksi, odotetaan edelleen vaikuttavan julkisen talouden rahoitusasemaan vuonna 2023. Kyse on toimenpiteistä, joita on jatkettu vuodesta 2022, erityisesti sähkön ja maakaasun tariffien hintakatot, tuet pienituloisille väestöryhmille ja erityismaksut pienituloisille eläkeläisille. Näiden toimenpiteiden kustannukset kompensoidaan edelleen osittain verottamalla kotimaisten energiantoimittajien satunnaisia voittoja ja kaupan katteita. Kun nämä tulot otetaan huomioon, tukitoimenpiteiden nettokustannukset julkiselle taloudelle vuonna 2023 ovat arviolta 0,3 prosenttia suhteessa BKT:hen. Useimmat vuoden 2023 toimenpiteet on kohdennettu energian hintojen noususta eniten kärsiviin kotitalouksiin, vaikka niillä ei täysin säilytetä energian kysynnän vähentämiseen ja energiatehokkuuden lisäämiseen kannustavaa hintasignaalia.
- (19) Komission kevään 2023 talousennusteen mukaan julkisen talouden alijäämä on 4,7 prosenttia suhteessa BKT:hen. Tämä on 0,3 prosenttiyksikköä suurempi suhteessa BKT:hen kuin vuoden 2023 lähentymisohjelmassa ennakoitu alijäämä, mikä johtuu pääasiassa suuremmista menoennusteista erityisesti tavaroiden ja palvelujen, sosiaalisten tulonsiirtojen ja muiden juoksevien menojen osalta. Näiden kaikkien odotetaan vuoden 2023 lähentymisohjelman mukaan kasvavan selvästi hitaammin kuin inflaatio. Komissio ennustaa myös verotulojen kasvavan hieman enemmän kuin lähentymisohjelmassa, mikä johtuu pääasiassa BKT:n nopeammasta kasvusta. Julkisen talouden velka suhteessa BKT:hen vuoden 2023 lopussa on komission kevään 2023 talousennusteessa hieman pienempi kuin vuoden 2023 lähentymisohjelmassa, 45,6 prosenttia.

- (20) Komission kevään 2023 talousennusteessa vuoden 2023 julkisen sektorin alijäämä on 0,3 prosenttiyksikköä suurempi suhteessa BKT:hen kuin neuvoston suosittelema julkisen sektorin alijäämätavoite. Rakenteellisen mukautuksen arvioidaan olevan noin 1,5 prosenttia suhteessa BKT:hen, mikä heijastaa julkisen sektorin reaali-palkkojen laskua ja uusien työntekijöiden palkkaamisen jäädyttämistä sekä edellä kuvattuja tulotoimenpiteitä. Mukautus on kuitenkin hieman vähemmän kuin suositeltu 1,7 prosenttiyksikköä suhteessa BKT:hen. Tämä edellyttää huolellista analyysia, joka perustuu menojen kasvulle asetettuun vertailuarvoon. Komission kevään 2023 talousennusteen mukaan nettomääräisten juoksevien perusmenojen kasvu (ilman kertaluonteisia toimenpiteitä ja tulopuolen finanssipoliittisia toimenpiteitä) on 8,3 prosenttia vuonna 2023 eli enemmän kuin suositeltu 0,9 prosenttia. Näin ollen kaikki kolme indikaattoria viittaavat riskiin poiketa suositellusta mukautuksesta. Korkean inflaation yhteydessä julkiset menot kasvavat edelleen nopeammin kuin neuvosto suositteli 18 päivänä kesäkuuta 2021. Huolellisen analyysin perusteella on vaarana, että Romania ei noudata 18 päivänä kesäkuuta 2021 annettua neuvoston suosituksessa vuodeksi 2023 asetettuja julkisen talouden tavoitteita.
- (21) Vuonna 2024 julkisen talouden alijäämä laskee lähentymisohjelman mukaan 2,9 prosenttiin suhteessa BKT:hen liiallista alijäämää koskevassa menettelyssä 18 päivänä kesäkuuta 2021 annetun neuvoston suosituksen mukaisesti. Vuodeksi 2024 suunniteltu vähennys johtuu pääasiassa menojen hillinnän jatkumisesta, ja julkisten menojen ennustetaan supistuvan 38,4 prosentista suhteessa BKT:hen 36,9 prosenttiin suhteessa BKT:hen. Vuoden 2023 lähentymisohjelman mukaan julkisen talouden velan odotetaan supistuvan vuoden 2024 loppuun mennessä 46,1 prosenttiin suhteessa BKT:hen. Komission kevään 2023 talousennusteen mukaan julkisen talouden alijäämä suhteessa BKT:hen on ennusteen koontipäivänä tiedossa olevien politiikkatoimien perusteella 4,4 prosenttia vuonna 2024. Tämä on suurempi kuin vuoden 2023 lähentymisohjelmassa ennakoitu alijäämä, sillä ilmoitetut toimenpiteet eivät näytä riittävän neuvoston liiallisia alijäämiä koskevassa menettelyssä suosittelemien finanssipoliittisten toimien toteuttamiseen. Julkisen talouden velka suhteessa BKT:hen vuoden 2024 lopussa on komission kevään 2023 talousennusteessa suurempi, 46,1 prosenttia.

- (22) Komission kevään 2023 talousennusteen mukaan vuoden 2024 nimellinen alijäämä on suhteessa BKT:hen 1,5 prosenttiyksikköä suurempi kuin neuvoston suosittama julkisen talouden alijäämätavoite, ja rakenteellisen rahoitusaseman sopeutuksen ennustetaan olevan vain 0,3 prosenttiyksikköä suhteessa BKT:hen vuonna 2024, kun suositus on 1,5 prosenttiyksikköä suhteessa BKT:hen. Tämä edellyttää huolellista analyysia, joka perustuu menojen kasvulle asetettuun vertailuarvoon. Komission kevään 2023 talousennusteen mukaan nettomääräisten perusmenojen kasvu (ilman kertaluonteisia toimenpiteitä ja tulopuolen finanssipoliittisia toimenpiteitä) on 9,5 prosenttia vuonna 2024 eli enemmän kuin suositeltu 0,0 prosenttia. Näin ollen kaikki kolme indikaattoria viittaavat riskiin poiketa suositellusta mukautuksesta. Se, että vuodelle 2024 ei ennusteta merkittäviä finanssipoliittisia toimia, johtuu osittain Romanian indeksointisääntöjen vaikutuksesta (eläkkeiden ja vähimmäispalkan vuoden 2024 indeksointikierröksellä otetaan huomioon vuonna 2022 todetut korkeat inflaatioasteet). On kuitenkin huomattava, että elpymis- ja palautumissuunnitelmaan sisältyy useita toimenpiteitä ja uudistuksia, jotka voisivat lisätä valtion tuloja merkittävästi jo vuonna 2024 ja auttaa saavuttamaan alijäämätavoitteen, jos ne hyväksytään ja pannaan täytäntöön ajoissa. Yleisesti ottaen huolellisen analyysin perusteella on vaarana, että Romania ei noudata 18 päivänä kesäkuuta 2021 annetussa neuvoston suosituksessa vuodeksi 2024 asetettuja julkisen talouden tavoitteita. Kun otetaan huomioon riskit siitä, että suositeltuja julkisen talouden tavoitteita ei saavuteta vuosina 2023 ja 2024, vaikuttaa siltä, että tarvitaan julkisen talouden lisätoimenpiteitä sopeutusuran noudattamiseksi ja liiallisen alijäämän korjaamiseksi vuoteen 2024 mennessä sekä ulkoisen rahoitusaseman vahvistamiseksi.
- (23) Vuoden 2023 lähentymisohjelmassa mainitaan elpymis- ja palautumissuunnitelmassa suunniteltuja uudistuksia ja investointeja, joiden odotetaan edistävän julkisen talouden kestävyyttä sekä kestävä ja osallistavaa kasvua. Kyseisiin uudistuksiin ja investointeihin kuuluvat eläkejärjestelmän (sekä erityiseläkkeiden että yleisten järjestelmien) merkittävät uudistukset, kunnianhimoinen verouudistus, toimet verohallinnon vahvistamiseksi ja valtion omistamien yritysten uudistukset. Näiden uudistusten täysimittainen täytäntöönpano auttaisi saavuttamaan alijäämätavoitteet, jotka neuvosto asetti liiallisia alijäämiä koskevassa menettelyssä.

- (24) Vuoden 2023 lähentymisohjelman mukaan useimmista energiatukitoimenpiteistä luovutaan asteittain vuonna 2025. Komission tämänhetkinen oletus on, että lähes kaikista energiatukitoimenpiteistä luovutaan asteittain (0,1 %:n nettotulot suhteessa BKT:hen vuonna 2024). Tämä perustuu oletukseen, jonka mukaan energian hinnat eivät nouse uudelleen.
- (25) Vuoden 2023 lähentymisohjelmassa esitetään julkisen talouden keskipitkän aikavälin kehitysura vuoteen 2026 saakka. Vuoden 2023 lähentymisohjelman mukaan julkisen talouden alijäämän on tarkoitus pysyä 2,9 prosentissa suhteessa BKT:hen vuosina 2025 ja 2026, jos reaalin BKT kasvaa 5,0 prosenttia vuonna 2025 ja 4,6 prosenttia vuonna 2026 eli selvästi kasvupotentiaalia enemmän. Menot suhteessa BKT:hen olivat 39,8 prosenttia vuonna 2021, mutta ne supistuvat vuonna 2024 huomattavasti eli 36,9 prosenttiin ja pysyvät suunnilleen samalla tasolla vuosina 2025 ja 2026. Vuoden 2023 lähentymisohjelman mukaan julkisen talouden velka supistuu siten, että se on vuoden 2024 lopussa 46,1 prosenttia ja vuoden 2026 loppuun mennessä 45,4 prosenttia suhteessa BKT:hen.

(26) Elpymis- ja palautumissuunnitelma sisältää asetuksen (EU) 2021/241 19 artiklan 3 kohdan b alakohdan ja kyseisen asetuksen liitteessä V olevan kriteerin 2.2 mukaisesti laajan joukon toisiaan vahvistavia uudistuksia ja investointeja, jotka on määrä toteuttaa vuoteen 2026 mennessä. Romanian elpymis- ja palautumissuunnitelman täytäntöönpano on käynnissä, mutta viivästysten riski kasvaa jatkuvasti. Romania toimitti kaksi maksupyyntöä, jotka vastasivat 72:ta elpymis- ja palautumissuunnitelman välitavoitetta ja tavoitetta. Ensimmäisen maksupyynnön perusteella maksettiin 2,6 miljardia euroa ilman ennakkomaksuja, ja toisen maksupyynnön arviointi on käynnissä. Elpymis- ja palautumissuunnitelman täytäntöönpanon viivästymisriskit johtuvat julkishallinnon heikosta hallintotavasta ja rajallisista valmiuksista. Näiden ongelmien ratkaiseminen, muun muassa varmistamalla riittävät henkilöresurssit, on keskeisessä asemassa suunnitelman paremman koordinoinnin ja investointien oikea-aikaisen toteuttamisen kannalta. Lisäksi tärkeiden rakenneuudistusten loppuunsaattaminen edellyttää jatkuvaa poliittista sitoutumista ja vastuunottoa. Kun otetaan huomioon suunnitelman huomattava makrotaloudellinen ja finanssipoliittinen merkitys, toimenpiteiden oikea-aikainen ja täysimittainen täytäntöönpano olisi ratkaisevan tärkeää ulkoisten ja finanssipoliittisten haavoittuvuuksien hillitsemiseksi. Suunnitelmaa on tarkoitettu tarkistaa vuonna 2023, jotta siihen voidaan sisällyttää muun muassa REPowerEU-luku. Samalla otetaan huomioon, että Romanian talouden voimakkaan elpymisen vuoksi sellaista tukea, jota ei makseta takaisin, on vähennetty. Asiasta käydään parhaillaan keskusteluita. Uuden REPowerEU-luvun nopea sisällyttäminen elpymis- ja palautumissuunnitelmaan antaa mahdollisuuden rahoittaa lisä uudistuksia ja -investointeja, jotka tukevat Romanian strategisia tavoitteita energian ja vihreän siirtymän alalla. Paikallis- ja alueviranomaisten, työmarkkinaosapuolten ja muiden asiaankuuluvien sidosryhmien järjestelmällinen ja tosiasiallinen osallistuminen on edelleen tärkeää, jotta elpymis- ja palautumissuunnitelman ja sitä laajemman muun talous- ja työllisyyspolitiikan täytäntöönpano onnistuu ja jotta voidaan varmistaa laaja sitoutuminen politiikan yleiseen linjaan.

- (27) Komissio hyväksyi kaikki Romanian koheesiopolitiikan ohjelma-asiakirjat vuonna 2022. Koheesiopolitiikan ohjelmien nopea täytäntöönpano, joka täydentää elpymis- ja palautumissuunnitelmaa, REPowerEU-luku mukaan lukien, ja luo sen kanssa synergiaa, on keskeinen tekijä vihreän ja digitaalisen siirtymän aikaansaamisen, taloudellisen ja sosiaalisen häiriönsietokyvyn parantamisen sekä Romanian alueiden tasapainoisen kehittymisen kannalta.
- (28) Niiden taloudellisten ja sosiaalisten haasteiden lisäksi, joihin vastataan elpymis- ja palautumissuunnitelmalla ja koheesiopolitiikan ohjelmilla, Romaniassa on useita lisähaasteita, jotka liittyvät asumiseen, energiapolitiikkaan ja vihreään siirtymään.
- (29) Romaniassa on hiilestä irtautumiseen liittyviä haasteita, sillä maa on edelleen vahvasti riippuvainen fossiilisista polttoaineista. Fossiilisten polttoaineiden (hiili, öljy ja kaasu) osuus kasvoi hieman vuonna 2021 vuoteen 2020 verrattuna. Vuonna 2021 se oli 72 prosenttia, kun taas uusiutuvien energialähteiden osuus oli vain noin 20 prosenttia. Romania on unionin toiseksi suurin kaasuntuottaja, joka palvelee pääasiassa kotimarkkinoita. Keskittymällä uusiutuvien energialähteiden tehokkaaseen käyttöön, huomattavasti energiatehokkaampaan asuntosektoriin ja uusien teknologioiden käyttöön teollisuudessa Romania voisi saavuttaa 55-valmiuspaketissa vuodeksi 2030 asetetut unionin ja kansalliset energia- ja ilmastotavoitteet. Maakaasun kulutus väheni Romaniassa 20 prosenttia elokuun 2022 ja maaliskuun 2023 välisenä aikana, kun sitä verrataan keskimääräiseen kaasunkulutukseen samalla ajanjaksolla edeltävien viiden vuoden aikana. Tämä ylittää neuvoston asetuksessa (EU) 2022/1369¹⁰ säädetyin 15 prosentin vähennystavoitteen. Romania voi jatkaa kaasun kysynnän tilapäiseen vähentämiseen tähtääviä toimia neuvoston asetuksen (EU) 2023/706¹¹ nojalla 31 päivään maaliskuuta 2024 saakka.

---

¹⁰ Neuvoston asetus (EU) 2022/1369, annettu 5 päivänä elokuuta 2022, koordinoituista kaasun kysynnän vähentämistoimenpiteistä (EUVL L 206, 8.8.2022, s. 1).

¹¹ Neuvoston asetus (EU) 2023/706, annettu 30 päivänä maaliskuuta 2023, asetuksen (EU) 2022/1369 muuttamisesta kaasun kysynnän vähentämistoimenpiteille vahvistetun kysynnän vähentämiskauden pidentämiseksi ja niiden täytäntöönpanoa koskevan raportoinnin ja seurannan tehostamiseksi (EUVL L 93, 31.3.2023, s. 1).

- (30) Verkkokapasiteetin lisääminen on välttämätöntä fossiilisten polttoaineiden käytön vähentämiseksi ja energiakäänteen nopeuttamiseksi. Kivihiili- ja ligniittivoimakapasiteetin käytöstä poistaminen, joka on tarkoitus saada päätökseen Romanian elpymis- ja palautumissuunnitelman mukaisesti vuoteen 2032 mennessä, olisi korvattava uusiutuvilla energialähteillä. Nykyiset sähkönsiirto- ja jakeluverkot kuitenkin rajoittavat uusiutuvien energialähteiden kapasiteetin käyttöönottoa. Verkon pullonkaulat estävät uusiutuvan energian käyttöönottoa. Investointeja tarvitaan nykyisten verkkojen parantamiseksi ja digitalisoimiseksi, jotta voidaan integroida uusiutuvista lähteistä peräisin oleva uusi tuotanto ja lisätä yhteenliitöntäkapasiteettia naapurijäsenvaltioiden kanssa ilmastotavoitteiden mukaisesti. Riittävä ja kehittynyt integroitu järjestelmäsuunnittelu edellyttäisi verkon päivityksiä ja laajentamista (sekä siirto- että jakelutasolla), jotta kysyntä- ja joustavuustarpeisiin voidaan vastata. Lisäksi yksinkertaistamalla ydinkehittämisalueiden nimeämistä ja virtaviivaistamalla edelleen niihin liittyviä menettelyjä, mukaan lukien yksinkertaistamalla pienikapasiteettisten uusiutuvan energian laitosten (kuten aurinkosähköpaneelien) käyttöönottoa rakennuksissa, parannettaisiin nykytilannetta, jossa on suhteellisen helppo saada lupa uusiutuvia energialähteitä käyttävien voimalaitosten asentamiseen mutta haastavampaa saada tarvittavat luvat kyseisten laitosten liittämiseksi verkkoon.
- (31) Rakennusalalla tiukemmat kansalliset tavoitteet vuodeksi 2030 edellyttäisivät lisärahoitusta maan rakennuskannalle. Romanian elpymis- ja palautumissuunnitelman mukaan on tarkoitus kunnostaa julkisia rakennuksia 2,4 miljoonaa neliometriä ja asuinrakennuksia 4,4 miljoonaa neliometriä. Koheesio politiikassa on varattu varoja yhteensä 1,6 miljoonan neliometrin kunnostamiseen sekä julkisissa että asuinrakennuksissa. Energiaremontteja ja uusiutuvan energian laitoksia koskevien tietojen ja rahoituksen heikko saatavuus haittaa kuitenkin vakavasti lisäparannuksia. Erityisesti kotitalouksien ja pienten yritysten paremmat mahdollisuudet saada rahoitusta energiatehokkuuden parantamiseen auttaisivat merkittävästi vähentämään Romanian riippuvuutta fossiilisista polttoaineista siten, että samalla torjutaan energiaköyhyyttä. Lisäksi alue- ja paikallisviranomaiset voisivat antaa lisätietoa siitä, miten energiaremontteihin tarkoitettuja varoja voi saada ja millaisia pieniä uusiutuvan energian laitoksia rakennuksiin ja kotitalouksiin voitaisiin asentaa.

- (32) Vihreän siirtymän kannalta keskeisten alojen ja ammattien työvoimapula ja osaamisvaje, muun muassa valmistusteollisuudessa sekä nettonollatekniologioiden käyttöönotossa ja ylläpidossa, aiheuttavat pullonkauloja nettonollatalouteen siirtymisessä. Korkealaatuiset koulutusjärjestelmät, jotka vastaavat työmarkkinoiden muuttuviin tarpeisiin, sekä kohdennetut täydennys- ja uudelleen koulutustoimenpiteet, joita tuetaan tehokkaalla aktiivisella työmarkkinapolitiikalla, ovat avainasemassa osaamisvajeen vähentämisessä ja työmarkkinoille pääsyn ja työvoiman uudelleen kohdentamisen edistämisessä. Hyödynnettävissä olevan työvoiman saamiseksi käyttöön näiden toimenpiteiden on oltava erityisesti sellaisten henkilöiden, alojen ja alueiden ulottuvilla, joihin vihreä siirtymä vaikuttaa eniten. Vuonna 2022 Romaniassa raportoitiin työvoimapulasta useissa ammateissa, joissa tarvitaan vihreän siirtymän edellyttämää erityisosaamista tai -asiantuntemusta. Näitä olivat muun muassa eristäjät, rakennusinsinöörit ja rakennustoiminnan tuotantojohtajat.
- (33) Neuvosto on tutkinut vuoden 2023 lähentymisohjelman komission tekemän arvioinnin perusteella, ja sen lausunto¹² ilmenee suosituksesta 1.
- (34) Neuvosto on tutkinut vuoden 2023 kansallisen uudistusohjelman ja lähentymisohjelman komission tekemän perusteellisen tarkastelun ja arvioinnin perusteella. Asetuksen (EU) N:o 1176/2011 6 artiklan nojalla annetut neuvoston suositukset ilmenevät suosituksesta 1. Suosituksessa 1 mainituilla politiikoilla autetaan puuttumaan haavoittuvuuksiin, jotka liittyvät maksutaseeseen ja joita aiheuttavat suuret julkisen talouden alijäämät, sekä uudelleen esiin tulleisiin kilpailukykyongelmiin. Suositukset 2 ja 3 edistävät osaltaan suosituksen 1 käsittelyä,

---

¹² Asetuksen (EY) N:o 1466/97 9 artiklan 2 kohdan mukaisesti.

SUOSITTAA, että Romania toteuttaa vuosina 2023 ja 2024 toimia, joilla se

1. harjoittaa neuvoston 18 päivänä kesäkuuta 2021 antaman suosituksen mukaista finanssipolitiikkaa julkisen talouden liiallisen alijäämän tilanteen lopettamiseksi Romaniassa vuoteen 2024 mennessä ja maan ulkoisen rahoitusaseman vahvistamiseksi;

purkaa voimassa olevat hätätilanteen energiatukitoimenpiteet ja käyttää saatavat säästöt julkisen talouden alijäämän supistamiseen mahdollisimman pian vuosina 2023 ja 2024; jos uusi energian hinnan nousu edellyttää uusia tai jatkettuja tukitoimenpiteitä, varmistaa, että tällaiset tukitoimenpiteet kohdennetaan haavoittuvassa asemassa olevien kotitalouksien ja yritysten suojelemiseen, että julkisella taloudella on toimenpiteisiin varaa ja että kannustimet energiansäästöön säilyvät;

jatkaa kansallisesti rahoitettuja julkisia investointeja ja varmistaa tukivälineen avustusten ja muiden unionin varojen tuloksellisen käytön erityisesti vihreän ja digitaalisen siirtymän edistämiseksi;

noudattaa vuoden 2024 jälkeen edelleen asteittaiseen ja kestäväan vakauttamiseen tähtäävää julkisen talouden keskipitkän aikavälin strategiaa yhdistettynä investointeihin ja uudistuksiin, joilla edistetään voimakkaampaa kestäväa kasvua, jotta saavutetaan maltillinen julkisen talouden keskipitkän aikavälin rahoitusasema;

2. varmistaa tehokkaan hallinnon ja vahvistaa hallinnollisia valmiuksia, jotta elpymis- ja palautumissuunnitelman nopeaa ja vakaata täytäntöönpanoa voidaan jatkaa; viimeistelee pikaisesti REPowerEU-luvun, jotta sen täytäntöönpano voidaan aloittaa nopeasti; jatkaa koheesipolitiikan ohjelmien nopeaa täytäntöönpanoa, joka täydentää elpymis- ja palautumissuunnitelmaa ja luo sen kanssa synergiaa;

3. vähentää riippuvuutta fossiilisista polttoaineista ja nopeuttaa energiakäännettä erityisesti ottamalla uusiutuvia energialähteitä nopeammin käyttöön ja parantamalla verkkokapasiteettia, jotta uusi kapasiteetti voi toimia markkinoilla; lisää energiatehokkuutta ja toteuttaa kunnianhimoisempia rakennusten kunnostustoimia muun muassa parantamalla tiedonsaantia ja kestävien rahoitusvaihtoehtojen saatavuutta; lisää panostusta politiikkatoimiin, joiden tarkoituksena on vihreän siirtymän edellyttämien taitojen ja osaamisen tuottaminen ja hankkiminen.

Tehty Brysselissä

Neuvoston puolesta

Puheenjohtaja
